

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЗАЯЦЬ ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

УДК 378:378.4(492)(043.3)

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ОСВІТИ У НІДЕРЛАНДАХ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Київському університеті імені Бориса Грінченка, м. Київ.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Ольшанський Дмитро Валентинович,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
завідувач кафедри англійської мови Гуманітарного
інституту.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Мещанінов Олександр Павлович,
Чорноморський Державний університет
імені Петра Могили,
професор кафедри інтелектуальних інформаційних
систем;

кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник
Авшенюк Наталія Миколаївна,
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
НАПН України,
докторант відділу зарубіжної педагогічної освіти
і освіти дорослих.

Захист відбудеться «30» червня 2015 року о 10 год. 00 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.133.06 у Київському університеті імені Бориса Грінченка за адресою: 04053 м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Київського університету імені Бориса Грінченка (04212, м. Київ, вул. Тимошенко, 13/Б).

Автореферат розісланий « » травня 2015 року.

В. о. ученого секретаря
спеціалізованої вченої ради

В.В. Прошкін

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Початок ХХІ століття характеризується швидкими темпами накопичення знань, інформації, розвитком інноваційних технологій, що об'єктивно позначається на змісті сучасної вищої освіти. Університети в усі часи були осередками освіти, науки та культури, а університетську освіту вирізняли фундаментальність, академічність та багатопрофільність. Для українських університетів важливим завданням сьогодні є визначення пріоритетів власного розвитку з урахуванням вимог нового Закону України «Про вищу освіту» (2014) та процесів інтеграції вітчизняної вищої освіти у єдиний європейський освітній та дослідницький простір.

Варто зазначити, що проблеми модернізації освіти та підвищення її якості відображено в таких законодавчо-нормативних документах України як: Закон України «Про освіту» (1991); укази Президента України «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні» (2008), «Про забезпечення подальшого розвитку вищої освіти в Україні» (2008), «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013); проекти, розроблені Міністерством освіти та науки України «Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років» (2014), «Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року» (2014).

Створення європейського простору вищої освіти та участь у ньому університетів визначається такими міжнародними нормативно-правовими документами як Велика хартія університетів (*Magna Charta Universitatum*) (1988) та Декларація про створення європейського простору вищої освіти, якою започатковано Болонський процес (1999). Основні положення щодо інтеграції науки та освіти України в європейське співтовариство закладено в рішеннях Колегії Міністерства освіти і науки України: «Підвищення ефективності вищої освіти і науки як дієвого чинника розвитку та інтеграції в європейське співтовариство» (2004), «Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи» (2008).

На сучасному етапі європейські університети поступово перетворюються на осередки професійної підготовки, що поєднують фундаментальну фахову підготовку із науково-дослідною діяльністю. Необхідність адаптації вітчизняної вищої школи до загальноєвропейського освітньо-наукового простору та розв'язання завдань модернізації професійної підготовки в умовах університетської освіти потребують вивчення досвіду університетів європейських країн, які демонструють високий рівень професійної підготовки фахівців, її прозорість, відкритість та доступність для власних громадян та іноземців, мобільність студентів, викладачів та науковців.

За даними авторитетних статистичних джерел Організації економічного співробітництва та розвитку, вищу освіту Нідерландів визнано однією з найбільш якісних у світі. Навчальна та науково-дослідна діяльність університетів Нідерландів характеризується високими позиціями у міжнародних рейтингах. Так, у 2014 році 12 із 14 голландських університетів увійшли до 200 найкращих за версією *Times Higher Education World University Ranking*. Водночас, 10 із 14 увійшли до 200 найкращих за версією *QS Top University Ranking*. На увагу заслуговує й те, що університети Нідерландів пропонують близько 1500 курсів та програм професійної підготовки фахівців міжнародного рівня, що становить найбільшу пропозицію для зарубіжних студентів у континентальній Європі. За таких умов вивчення досвіду професійної підготовки в університетах Нідерландів виявляється доцільним для вищої освіти України, зміни у якій орієнтовані на якісне оновлення освітнього простору, забезпечення його конкурентоспроможності та відповідність європейським стандартам.

Проблемам вищої освіти та забезпеченню її якості приділяється значна увага у працях вітчизняних дослідників, зокрема таким її аспектам, як сучасна філософія освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Огнев'юк), теоретико-методологічні засади неперервної професійної освіти (С. Гончаренко, В. Олійник, С. Сисоєва), дидактика та методика навчання у вищій школі (С. Гончаренко, В. Луговий, Л. Хоружа). Важливими для дослідження є праці вітчизняних учених з методології порівняльної педагогіки (О. Локшина, Л. Пуховська, А. Сбруєва, О. Сухомлинська).

У вітчизняній науці ґрунтовно досліджуються системи вищої освіти країн світу, зокрема США (Т. Кошманова, С. Шандрук), Німеччини (Н. Абашкіна, Т. Зданюк), Великобританії (Н. Авшенюк, А. Парінов), Канади (Н. Муқан), Франції (А. Максименко, О. Бочарова), Австралії (Т. Парфенюк) та інших, а також найближчих країн-сусідів України – Росії (А. Марчук), Польщі (К. Біницька, І. Шемпрух), Чехії і Словаччини (Б. Мельниченко, Г. Товканець). Докладно висвітлені також аспекти професійної підготовки у різних типах вищих навчальних закладів зарубіжних країн (Ю. Закаулова, Н. Кошарна, Т. Кристопчук, О. Хижняк та ін.), зокрема в університетах (В. Третько, О. Мартинюк, Н. Пиж, О. Голотюк, Л. Шаповалова, В. Базова та ін.).

Значна увага приділяється дослідженню професійної підготовки фахівців в університетах європейських країн у працях таких російських науковців: Н. Мірошніченко, Т. Мельник, М. Лисенко, О. Сухової, Є. Неборського, а також безпосередньо розвитку професійної освіти Нідерландів: Б. Ускової (особливості загальнопедагогічної підготовки викладачів професійної школи в системі вищої освіти Бельгії та Нідерландів) та І. Животовської (проблеми фінансування вищої освіти Нідерландів).

Грунтовні дослідження у галузі порівняльної педагогіки вищої освіти здійснювали такі зарубіжні науковці: Ф. Альтбах (Ph. G. Altbach), О. Фултон (O. Fulton), Дж. Уолкер (J. C. Walker), К. Еверс (C. W. Evers), Дж. Ківс (J. P. Keeves), В. Міттер (W. Mitter), Т. Хусен (T. Husen).

Водночас, аналіз науково-педагогічної літератури показав, що професійна підготовка фахівців в умовах розвитку сучасної університетської освіти у Нідерландах ще не була предметом окремого дослідження, зокрема поза увагою дослідників залишились провідні тенденції професійної підготовки фахівців в умовах розвитку університетської освіти Нідерландів.

Актуальність дослідження підсилюється необхідністю подолання існуючих суперечностей у професійній підготовці фахівців в умовах університетської освіти України, а саме між:

- значенням університетської освіти для фундаментальної професійної підготовки фахівців та відсутністю чітко визначених пріоритетів розвитку університетської освіти в Україні з урахуванням європейських тенденцій її професійної спрямованості;

- європейським вибором України в усіх її суспільних сферах і недостатнім вивченням вищої освіти у країнах Європейського Союзу як засобу суспільного розвитку;

- необхідністю модернізації системи професійної підготовки фахівців у контексті сучасних європейських тенденцій та відсутністю аналізу досвіду окремих розвинених європейських країн, зокрема Нідерландів, потрібного для ефективної розбудови вітчизняної університетської освіти.

Ураховуючи наміри України щодо приєднання до європейського простору вищої освіти, соціальну значущість університетів у професійній підготовці фахівців, необхідність вивчення досвіду європейських країн з метою удосконалення системи професійної підготовки в умовах університетської освіти України, темою дисертаційного дослідження було обрано: **«Розвиток сучасної університетської освіти у Нідерландах».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до науково-дослідної теми Київського університету імені Бориса Грінченка «Філософські, освітологічні та методичні засади компетентісної особистісно-професійної багатопрофільної університетської освіти» (Державний реєстраційний номер 0110u006274).

Тема дисертаційної роботи затверджена Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 3 від 24 лютого 2011 р.) та узгоджена у Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні Національної Академії педагогічних наук України (протокол № 5 від 24 червня 2011 р.).

Об'єкт дослідження: сучасна університетська освіта у Королівстві Нідерланди.

Предмет дослідження: професійна підготовка фахівців в університетах Королівства Нідерланди.

Мета дослідження: виявити провідні тенденції професійної підготовки фахівців в умовах розвитку сучасної університетської освіти Королівства Нідерланди.

Відповідно до предмета і мети дослідження визначено основні **завдання**:

1. Проаналізувати ступінь дослідженості обраної проблеми у вітчизняній педагогічній теорії та за кордоном.

2. Охарактеризувати історичні етапи становлення і розвитку університетської освіти у Нідерландах.

3. Виявити провідні тенденції професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів.

4. Визначити перспективні напрями використання досвіду професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів в Україні.

Хронологічні межі дослідження професійної підготовки фахівців в умовах сучасної університетської освіти у Нідерландах охоплюють період з 1999 року дотепер. Нижня межа – 1999 р. – визначається підписанням міністром освіти, культури та науки Нідерландів Болонської декларації, у результаті якого в країні розпочалися реформи вищої освіти, спрямовані на інтеграцію до єдиного європейського освітнього простору. Верхня хронологічна межа визначається сучасними досягненнями у професійній підготовці фахівців в умовах університетської освіти Нідерландів, зокрема прийняттям Міністерством освіти, культури та науки Нідерландів стратегічного плану розвитку вищої освіти та наукових досліджень (Quality in diversity. Strategic Agenda for Higher Education, Research and Science – 2011), у якому проаналізовані здобутки освітньої галузі Нідерландів та визначаються подальші кроки на шляху розвитку в країні конкурентоспроможної вищої освіти.

Методологічна основа дослідження. На філософському рівні – положення про нерозривний зв'язок культури і освіти, загальнотеоретичні і методологічні положення філософії щодо розвитку єдності теорії та практики. На рівні загальнонаукової методології – положення про гуманізацію і гуманітаризацію вищої освіти; принципи толерантності, культуровідповідності, системності. На рівні конкретно наукової методології – концептуальні ідеї порівняльної педагогіки з метою аналізу досвіду Нідерландів щодо розвитку університетської освіти із залученням широкого кола джерельної бази. На технологічному рівні – методика проведення дослідження розвитку університетської освіти у європейських країнах із залученням широкого кола джерельної бази.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові положення та висновки:

філософії сучасної освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Огнев'юк); неперервної професійної освіти (С. Гончаренко, С. Сисоєва); концептуальні положення методології порівняльної педагогіки (Б. Вульфсон, Л. Пуховська, А. Сбруєва та ін.) та організація професійної підготовки в умовах університетської освіти (О. Глузман, О. Мещанінов, В. Третько, О. Голотюк, В. Базова).

Методи дослідження. Для розв'язання визначених завдань та досягнення мети дослідження були використані такі взаємопов'язані методи дослідження: *теоретичні* – порівняльно-історичний з метою аналізу документів, першоджерел, літератури з теми дослідження, що дало можливість простежити розвиток університетської освіти Нідерландів в історичному контексті, систематизувати та обґрунтувати періодизацію її становлення; узагальнення та конкретизації, за допомогою яких виявлено сучасний стан проблеми та її особливості в умовах розбудови єдиного європейського освітнього простору; порівняльний аналіз – для дослідження спільного та відмінного в університетській освіті України та Нідерландів; систематизації та узагальнення опрацьованих матеріалів – з метою виокремлення основних тенденцій розвитку університетської освіти у Нідерландах та обґрунтування напрямів використання прогресивного досвіду Нідерландів у розвитку професійної підготовки в університетах України; *емпіричні* – аналіз нормативних документів щодо розвитку університетської освіти Нідерландів, опис фактичної інформації з метою аналітичної інтерпретації та вивчення конкретних фактів і явищ; *методи математичної статистики* – для якісної інтерпретації кількісних показників розвитку університетської освіти.

Джерельну базу дослідження становлять:

- *нормативні документи Нідерландів:* «Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek» (WHW) («Закон про вищу освіту та наукові дослідження», 1992 р.), «Wet educatie en beroepsonderwijs», («Закон про професійну освіту», 1995 р.), «Wet op het voortgezet onderwijs», («Закон про середню освіту» 1963 р.), «Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs», (доповнення до Закону про вищу освіту, щодо його впровадження та управління у сфері вищої освіти 2014 р.), «Regeling financiën hoger onderwijs» («Постанова про фінансування вищої освіти» 2008 р.), «Wet studie financiering 2000», (WSF 2000) («Закон про фінансову підтримку студентів»), «Wet van 6 juni 2002 tot wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Wet studiefinanciering 2000 in verband met de invoering van de bachelor-masterstructuur in het hoger onderwijs» («Поправка до Закону про вищу освіту та наукові дослідження та Закону про фінансову підтримку студентів у зв'язку з запровадженням дворівневої системи бакалаврат-магістратура у вищій освіті», 2002 р.), «Quality in diversity. Strategic Agenda for Higher Education, Research and Science» («Якість у різноманітності. Стратегічний план розвитку вищої освіти та наукових досліджень» 2011 р.).

- *монографічні дослідження з проблем вищої освіти: нідерландські*

(Х. Васештайн, Б. ван дер Мюлен, Л. Лейшит, Х. К. Тейженс, А. Лютен-Люб, Дж. К. Вітте); *українські* (Н. Авшенюк, В. Кремінь, А. Максименко, О. Мещанінов, Г. Поберезька, Л. Пуховська, А. Ржевська, С. Сисоєва, Л. Шаповалова);

- *статистичні та аналітичні документи урядових та громадських інституцій Нідерландів*: статистичні звіти та рекомендаційні листи Міністерства освіти, культури та науки Нідерландів; аналітичні дослідження голландських наукових організацій (NWO – Нідерландської організації наукових досліджень та KNAW – Королівської академії науки та мистецтв) та Асоціації голландських університетів (VSNU); інформаційні довідники Нідерландської організації з міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти (Nuffic); наукові дослідження, інформаційні довідники та щорічні звіти інституту Ратенау, який займається дослідженнями розвитку вищої освіти, науки та новітніх технологій (Rathenau Instituut) та Центру досліджень у галузі вищої освіти при університеті міста Твента (CHEPS); довідники та звіти Голландсько-фламандської акредитаційної агенції (NVAO);

- *міжнародні друковані та електронні періодичні видання*: «European Journal of Education» («Європейський журнал освіти»), «European Journal of Teacher Education» («Європейський журнал педагогічної освіти»), «Journal of Vocational Education & Training» («Журнал професійної освіти та підготовки»), «International Journal of Educational Research» («Міжнародний журнал освітніх досліджень»), «Oxford Studies in Comparative Education» («Оксфордські дослідження з порівняльної педагогіки»);

- *основні документи Болонського процесу*: Сорбонська декларація (1998 р.), Болонська декларація (1999 р.), спільні Комюніке міністрів європейських країн, відповідальних за вищу освіту (Прага – 2001 р., Берлін – 2003 р., Берген – 2005 р., Лондон – 2007 р., Левен/Лувен-ла-Нев – 2009 р., Бухарест – 2012 р.), матеріали болонських семінарів, конференцій;

- *законодавчі та нормативні документи України*: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), Національна доктрина розвитку освіти України (2002 р.), Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Національна рамка кваліфікацій (2011 р.), Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років (проект 2014 р.), Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект 2014 р.).

- *електронні ресурси*: портал Міністерства освіти, культури та науки Нідерландів; освітні портали 14 університетів Нідерландів та їх щорічні звіти; навчально-методичне забезпечення університетів.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у тому, що: *вперше* виявлено історичні етапи становлення університетської освіти у Нідерландах: I – виникнення перших університетів (кінець XVI – перша половина XVII ст.), II – занепад університетської освіти (друга половина XVII – кінець

XIX ст.), III – динамічний розвиток університетської освіти (перша половина – 70-ті рр. XX ст.), IV – активне реформування університетської освіти (80 – 90 рр. XX ст.), V – інтеграція університетів Нідерландів у загальноєвропейський освітній простір (початок XXI ст.); обґрунтовано провідні тенденції професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів (відповідність професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів вимогам загальноєвропейського простору вищої освіти; забезпечення єдності навчальної та науково-дослідної діяльності у професійній підготовці фахівців; створення умов для професійної та академічної мобільності; фінансова підтримка професійної підготовки фахівців); визначено напрями використання досвіду професійної підготовки фахівців в умовах університетської освіти Нідерландів в Україні (оптимізація мережі університетів; інтеграція навчальної і наукової складових на усіх етапах професійної підготовки фахівців; поділ магістерських програм на академічні (професійні), дослідницькі та педагогічні з огляду на відмінності у змісті професійної підготовки; створення системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості професійної підготовки в університетах; забезпечення умов для академічної мобільності студентів та науково-педагогічних працівників; ефективна система державного фінансування університетської освіти на основі оцінки результатів навчання); уточнено поняття, що характеризують професійну підготовку фахівців в університетах Нідерландів у контексті європейської інтеграції (глобалізація, інтернаціоналізація, європеїзація), а також розкрито європейський контекст поняття «університетська освіта», яка розглядається як вища освіта, що здобувається в університетах з метою отримання академічних ступенів та кваліфікацій за програмами триступеневої професійної підготовки (бакалавр, магістр, доктор), відрізняється багатопрофільністю, академічними свободами, правом на самоуправління і автономію, єдністю навчальної та науково-дослідної діяльності, а також інтеграцією у єдиний загальноєвропейський простір; *удосконалено* навчальні програми професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах України, зокрема з порівняльної педагогіки та англійської мови (за професійним спрямуванням); *подальшого розвитку набули* наукові положення щодо розвитку вітчизняної університетської освіти відповідно до стандартів європейського простору вищої освіти.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що розроблено і впроваджено навчальний модуль за темою «The Development of University Education in European Countries» («Розвиток університетської освіти у Європейських країнах») до дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» для магістрантів спеціальності «Менеджмент», та «The Organizational Principles of University Training in Western Europe» («Організаційні засади підготовки фахівців в університетах Західної Європи») до дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» для магістрантів спеціальності «Державне управління».

Результати дослідження можуть слугувати теоретичною основою для подальшого вивчення проблеми вищої освіти Нідерландів та європейських країн в цілому, а також використовуватись під час розробки фахової навчально-методичної літератури та навчальних програм, орієнтованих на європейські освітні стандарти, та у процесі професійної підготовки студентів за різними напрямками під час викладання курсів з історії педагогіки та порівняльної педагогіки.

Результати дослідження **упроваджено** у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (довідка № 06/2435 від 10.10.2014 р.), Київському національному лінгвістичному університеті (довідка № 1885/16-14 від 21.10.2014 р.), Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії (довідка № 622 від 24.10.2014 р.), Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (протокол № 3 від 07.10.2014 р.), Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (довідка № 1436-33/03 від 21.10.2014 р.)

Апробація результатів дисертації здійснювалась у виступах на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема на *міжнародних*: «Актуальні проблеми педагогіки та психології» (Львів, 2011); «Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір» (Київ, 2012); «Цілі та результати освітніх реформ: Українсько-польський діалог» (Київ, 2013); «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу» (Київ, 2013); *всеукраїнських*: «Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки» (Київ, 2013, 2014); «Мова, культура та філософія у процесі глобальних трансформацій» (Київ, 2015); на *семінарах*: «Наукові і методичні основи формування умінь спілкування англійською мовою у професійній сфері як ключової компетентності майбутнього фахівця» (Київ, 2011); «Актуальні питання підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих навчальних закладах: акмеологічний аспект» (Київ, 2011); «Лінгводидактика: досвід, проблеми, перспективи» (Київ, 2012); «Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи» (Київ, 2012); «Формування середовища навчання англійської мови у вищих навчальних закладах» (Київ, 2012, 2013, 2015).

Основні положення та результати дослідження обговорювались на засіданнях кафедри теорії та історії педагогіки та кафедри англійської мови Київського університету імені Бориса Грінченка (2010 – 2014 рр.).

Публікації. Основні результати дослідження висвітлено у 15 публікаціях, із яких: 1 стаття – у зарубіжному періодичному виданні, 6 статей – у провідних наукових фахових виданнях України, 6 статей – у збірниках міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, 2 статті – у електронних збірниках наукових праць.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних

джерел (усього 318 найменувань, із них 169 іноземними мовами), додатків, уміщених на 8 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 262 сторінки, з них 219 сторінок основного тексту. Робота містить 12 таблиць та 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження обраної проблеми; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, його методологічну і теоретичну основу: розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення дослідження, подано інформацію про зв'язок роботи з науковими програмами, планами; наведено дані про апробацію та впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі** – *«Теоретичні засади дослідження розвитку сучасної університетської освіти у Нідерландах»* – проаналізовано європейський контекст поняття «університетська освіта»; схарактеризовано основні історичні етапи становлення та розвитку університетської освіти у Нідерландах; проаналізовано ступінь дослідження проблеми розвитку сучасної університетської освіти Нідерландів у педагогічній теорії; охарактеризовано університетську освіту у системі сучасної вищої освіти Нідерландів.

Теоретичний аналіз наукових джерел показав, що «університетська освіта» у європейському контексті розглядається як вища освіта, що здобувається в університетах з метою отримання академічних ступенів та кваліфікацій, за програмами треступеневої професійної підготовки (бакалавр, магістр, доктор), вирізняється багатопрофільністю, академічними свободами, правом на самоуправління і автономію, єдністю навчальної та науково-дослідної діяльності, а також інтеграцією у єдиний загальноєвропейський простір. В основу європейської університетської освіти покладено принципи гуманізації, демократизації, єдності навчання та фундаментальних досліджень, неперервності.

У розділі охарактеризовано основні етапи історичного розвитку та становлення університетської освіти у Нідерландах, а саме: I – виникнення перших університетів (кінець XVI – перша половина XVII ст.), II – занепад університетської освіти (друга половина XVII – кінець XIX ст.), III – динамічний розвиток університетської освіти (перша половина XX ст. – 70-ті рр. XX ст.), IV – активне реформування університетської освіти (80 – 90 рр. XX ст.), V – інтеграція університетів Нідерландів у загальноєвропейський освітній простір (початок XXI ст.).

Перший етап розвитку університетської освіти – це період «Золотого віку» в історії країни, коли держава переживала значне піднесення в економіці та науці. На другому етапі настає період занепаду, під час якого спостерігається певне зниження активності чотирьох провідних університетів країни (у містах Лейден, Утрехт, Гронінген та Амстердам). Під час третього етапу було відкрито 9 нових університетів у Нідерландах. Четвертий етап характеризується активним

реформуванням вищої освіти Нідерландів, здійсненням процесу розмежування ролі університетів та вищих професійних навчальних закладів. На сучасному етапі відбувається інтеграція університетів Нідерландів у загальноєвропейський освітній простір, вносяться зміни в освітнє законодавство, у яких враховуються положення Болонського процесу.

Теоретичний аналіз професійної підготовки фахівців в умовах розвитку університетської освіти Нідерландів показав, що переважна більшість вітчизняних науковців, які розглядають освіту Нідерландів у своїх дослідженнях, висвітлюють лише окремі аспекти розвитку освіти у цій країні, а саме: загальна характеристика освітньої системи Нідерландів (С. Сисоєва, Т. Кристопчук), особливості сучасної університетської освіти Нідерландів (А. Ржевська), професійна підготовка вчителів інформатики в університетах Нідерландів (Н. Чередніченко), моніторинг вищої освіти у Нідерландах (Д. Дзвінчук). Однак поза увагою вітчизняних науковців залишилося питання становлення, розвитку та організації професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів.

Система сучасної вищої освіти у Нідерландах складається з двох типів вищих навчальних закладів: університетів та вищих професійних навчальних закладів. Університети Нідерландів, як і вищі професійні навчальні заклади, здійснюють професійну підготовку фахівців, однак, ключовою особливістю професійної підготовки в університетах є залучення студентів до проведення наукових досліджень. На відміну від вищих професійних навчальних закладів, в університетах Нідерландів здійснюються фундаментальні наукові дослідження, які забезпечуються державним фінансуванням; відбувається підготовка науковців-дослідників; запроваджені особливі вимоги до абітурієнтів, які полягають у тому, що, вступаючи до університету, абітурієнт має закінчити середню школу доуніверситетської підготовки або мати документ про завершення навчання протягом року у закладі вищої професійної освіти. Особливістю академічної програми підготовки фахівців в університетах є те, що студент поряд зі знаннями з певної професійної галузі отримує класичну академічну освіту. Зазначені особливості дають підстави зробити висновок про збереження унікальності університетів у системі вищої освіти країни.

У **другому розділі** – *«Провідні тенденції професійної підготовки фахівців у сучасних університетах Нідерландів»* – охарактеризовано організацію професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів відповідно до вимог загальноєвропейського простору вищої освіти; окреслено особливості реалізації єдності навчальної та науково-дослідної діяльності у професійній підготовці фахівців в університетах Нідерландів; визначено шляхи забезпечення професійної та академічної мобільності в університетах Нідерландів; охарактеризовано державну фінансову підтримку професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів; проаналізовано провідні тенденції професійної підготовки фахівців в умовах розвитку сучасної університетської освіти Нідерландів.

Організація професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів відбувається під впливом важливих перетворень, пов'язаних із Болонським процесом. Перехід на двоступеневу систему вищої освіти призвів до оновлення навчальних курсів та програм професійної підготовки. Ключовими особливостями професійної підготовки фахівців у сучасній системі університетської освіти є: гарантування студентам можливості продовжити професійну підготовку після отримання ступеню бакалавра шляхом пропонування їм магістерських програм без вступних випробувань; забезпечення внутрішньої академічної мобільності студентів за рахунок спеціальних перехідних підготовчих програм, які дають можливість змінити напрям підготовки під час вступу до магістратури, а також бакалаврам-випускникам професійних вищих навчальних закладів – вступити до дослідницької магістратури.

Важливе значення для постійного вдосконалення професійної підготовки у сучасних університетах Нідерландів відіграє Голландсько-фламандська організація з акредитації. Діяльність цієї організації спрямована на постійне підвищення якості навчального процесу та зміцнення позицій університетської освіти Нідерландів у світі.

Забезпечення єдності навчальної та науково-дослідної діяльності є характерною рисою професійної підготовки у голландських університетах, яка виявляється у використанні результатів наукових досліджень у навчальному процесі та активному залученні студентів до дослідницької діяльності на всіх етапах навчання. Водночас, варто виділити поділ магістерських програм на академічні (професійні), дослідницькі та педагогічні з огляду на необхідність розмежування підготовки майбутніх наукових та науково-педагогічних працівників, а також посилення практичної спрямованості академічних магістерських програм.

Під час формування єдиного загальноєвропейського простору вищої освіти у Нідерландах було створено усі необхідні умови для забезпечення професійної та академічної мобільності. Основою цього процесу стала правова та організаційна підтримка іноземних студентів та науковців у Нідерландах та голландських студентів за кордоном, яку здійснює Нідерландська організація міжнародного співробітництва.

Державна фінансова підтримка професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів стала підґрунтям стабільного розвитку університетів та стимулом для їх постійного вдосконалення. Нові механізми виділення державних коштів ґрунтуються на результатах діяльності університетів та пов'язують фінансування з поточною та плановою результативністю, а саме: кількістю студентів, які вступили на перший курс, та кількістю виданих дипломів, а також успішністю науково-дослідної діяльності. За таких умов університети вимушені конкурувати за чисельність і продукувати кращі досягнення, щоб отримати фінансування.

У розділі визначено та проаналізовано провідні тенденції професійної підготовки фахівців щодо розвитку сучасної університетської освіти Нідерландів, а саме: відповідність професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів вимогам загальноєвропейського простору вищої освіти; єдність навчальної та науково-дослідної діяльності у професійній підготовці в умовах університетів; забезпечення професійної та академічної мобільності в університетах та державна фінансова підтримка університетської професійної підготовки. Зазначені тенденції враховують процеси становлення університетської освіти, її розвиток та відповідають вимогам європейського простору освіти.

У **третьому розділі** – *«Використання досвіду розвитку сучасної університетської освіти Нідерландів в Україні»* – проаналізовано розвиток університетської освіти України у контексті євроінтеграційних процесів та окреслено основні напрями використання досвіду професійної підготовки в умовах університетської освіти Нідерландів в Україні.

У процесі аналізу української системи вищої освіти було з'ясовано, що найважливішою проблемою сучасної української вищої освіти є забезпечення якості вищої освіти, яка базуватиметься на системній основі і передбачатиме наявність чітких, зрозумілих і взаємоузгоджених законодавчих норм, інституційних форм, організаційних механізмів і процедур, спрямованих на побудову відкритих стосунків між державними органами влади та вищими навчальними закладами з метою реалізації їх спільної відповідальності за надання якісної вищої освіти та її розвитку відповідно до вимог суспільства. З цією метою необхідно створити потужну національну систему забезпечення якості вищої освіти відповідно до європейських орієнтирів. Серед найважливіших кроків, які необхідно здійснити на шляху забезпечення якості вищої освіти, визначено: створення та організаційне забезпечення діяльності Національної незалежної агенції з оцінки якості вищої освіти; розроблення та запровадження національної системи кваліфікацій; інтеграція освітньої та наукової складових у процесі фахової підготовки в університетах; запровадження зрозумілої на світовому ринку праці трициклової системи підготовки фахівців із вищою освітою: бакалавр, магістр, доктор філософії; оптимізація мережі вищих навчальних закладів; реформування управління вищою освітою з метою забезпечення інституційної автономії та академічних свобод; інтернаціоналізація вищої освіти шляхом забезпечення системної академічної та професійної мобільності.

Виокремлено перспективні напрями використання досвіду університетської освіти Нідерландів у модернізації професійної підготовки в умовах університетської освіти в Україні, а саме: оптимізація мережі вищих навчальних закладів шляхом розроблення відповідної державної програми; запровадження ефективної системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості вищої освіти, в основі якої є діяльність Національної незалежної агенції з оцінки якості вищої освіти та розробка

національного стандарту внутрішнього забезпечення якості освіти; інтеграція освітньої та наукової складових у діяльності вищих навчальних закладів, яка виявляється у використанні результатів наукових досліджень у процесі професійної підготовки та активному залученні студентів до дослідницької діяльності на всіх етапах навчання; поділ магістерських програм на академічні (професійні), дослідницькі та педагогічні з огляду на необхідність розмежування підготовки наукових та науково-педагогічних працівників та посилення практичної спрямованості академічних (професійних) програм; реформування управління вищої освіти з метою забезпечення інституційних автономій та академічних свобод; створення ефективної системи академічної та професійної мобільності за рахунок ефективної правової та організаційної підтримки Міністерства освіти, культури та науки країни та Національної організації міжнародного співробітництва, яка координує міжнародну співпрацю у галузі вищої освіти та розробляє відповідні нормативні документи, а також спільні програми навчання; запровадження системи державного фінансування університетської освіти, що ґрунтується на результативності діяльності університетів, та ефективної системи фінансової підтримки студентів.

ВИСНОВКИ

1. Вітчизняними, європейськими та, зокрема голландськими дослідниками накопичений значний досвід вивчення західноєвропейської теорії і практики розвитку вищої освіти. Теоретичний аналіз засвідчив, що окремі аспекти розвитку освіти Нідерландів були висвітлені у наукових роботах вітчизняних дослідників, а саме: загальна характеристика освітньої системи Нідерландів, особливості сучасної університетської освіти Нідерландів, професійна підготовка вчителів інформатики в університетах Нідерландів, моніторинг вищої освіти у Нідерландах. Дослідження розвитку університетської освіти у Нідерландах здійснювали безпосередньо і голландські науковці, зокрема Центру досліджень вищої освіти при університеті м.Твента, а також науково-дослідного інституту Ратенау м. Гаага.

2. Охарактеризовано основні етапи історичного розвитку та процесу становлення університетської освіти у Нідерландах, а саме: I – виникнення перших університетів (кінець XVI – перша половина XVII ст.), II – занепад університетської освіти (друга половина XVII – кінець XIX ст.), III – динамічний розвиток університетської освіти (перша половина – 70-ті рр. XX ст.), IV – активне реформування університетської освіти (80 – 90 рр. XX ст.), V – інтеграція університетів Нідерландів у загальноєвропейський освітній простір (початок XXI ст.).

Основними критеріями запропонованої періодизації стали: соціально-економічні, суспільно-політичні, соціально-історичні передумови розвитку професійної підготовки в університетах Нідерландів, поява та динаміка розвитку нових університетів, набуття ними нових функцій та значення у суспільному житті країни.

Зроблено висновок, що рушійною силою розвитку професійної підготовки в університетах Нідерландів були успішно проведені реформи, які сприяли вдосконаленню та адаптації освітніх закладів до потреб суспільства. Одним із найважливіших позитивних результатів перетворень, які відбулися у системі університетської професійної освіти Нідерландів, є ефективне запровадження положень єдиної загальноєвропейської системи навчання.

3. Виокремлено провідні тенденції професійної підготовки фахівців у сучасних університетах Нідерландів, а саме: відповідність професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів вимогам загальноєвропейського простору вищої освіти; єдність навчальної та науково-дослідної діяльності у професійній підготовці фахівців в умовах університету; забезпечення професійної та академічної мобільності в університетах Нідерландів; державна фінансова підтримка професійної підготовки фахівців в університетах.

Наслідками активного залучення університетів країни у загальноєвропейський інтеграційний процес стало зміцнення міжнародної складової діяльності університетів, виконання спільних наукових та навчальних міжнародних програм та забезпечення участі університетів у діяльності міжнародних організацій; вдосконалення якості професійної підготовки фахівців шляхом створення ефективної системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості; демократизація управління, у результаті якої університети стають більш самостійними у вирішенні питань організації навчання, наукових досліджень та внутрішнього управління; зростання ролі різноманітних громадських інституцій, які діють із метою забезпечення ефективного співробітництва університетів з державними органами влади (Асоціація університетів), з приватними бізнес структурами (NWO, KNAW), міжнародними організаціями (Nuffic).

Виділено ключові компоненти міжнародної діяльності голландських університетів, а саме: організаційне забезпечення професійної та академічної мобільності науковців, викладачів та студентів; створення спільних програм підготовки фахівців та присвоєння спільних дипломів; співпраця з міжнародними європейськими організаціями, програми обміну, міжнародні наукові конференції.

Нові механізми розподілу державних коштів, що ґрунтуються на результатах діяльності університетів та пов'язують фінансування з поточною та плановою результативністю, стали фінансовим підґрунтям стабільного розвитку та стимулом для постійного вдосконалення професійної підготовки в умовах університетської освіти країни.

4. Єдність навчальної та науково-дослідної діяльності у професійній підготовці в умовах університетської освіти країни виявляється у використанні результатів наукових досліджень у навчальному процесі, орієнтації викладання на новітні наукові досягнення, активному залученні студентів до дослідницької діяльності на всіх етапах навчання. Все це сприяє збереженню унікальності університетів у системі вищої освіти країни, яка полягає у проведенні фундаментальних наукових досліджень, що забезпечуються державним фінансуванням; підготовці фахівців для проведення наукових досліджень; особливих вимогах до абітурієнтів, а також особливостями академічної програми підготовки.

5. До перспективних напрямів використання досвіду університетської освіти Нідерландів у модернізації професійної підготовки в умовах університетської освіти України, які можна запозичити та впровадити у процесі реформування в Україні, було віднесено: створення системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості вищої освіти; оптимізація мережі вищих навчальних закладів шляхом проведення успішної реформи (прийняття законів 1985 р. та 1993 р.); забезпечення умов для академічної мобільності студентів та науково-педагогічних працівників як засобу інтеграції у європейський науково-освітній простір; інтеграція освітньої і наукової складових у професійній підготовці в університетах на усіх етапах підготовки; поділ магістерських програм на академічні (професійні), дослідницькі та педагогічні з огляду на відмінності у змісті підготовки; ефективна система державного фінансування вищої освіти на основі оцінки результатів навчання та система фінансової підтримки студентів за рахунок державних позик.

Однак, проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів професійної підготовки в умовах розвитку університетської освіти Нідерландів. Подальшого дослідження потребують такі питання: адаптація університетської освіти Нідерландів до глобального економічного ринку; професійна підготовка магістрів в університетах Нідерландів; особливості системи післядипломної професійної освіти у Нідерландах.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Заяць Л. І. Зміст поняття університетської освіти в країнах Західної Європи / Л. І. Заяць // Наук. записки : зб. наук. ст. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. ХСІХ(99). – С. 70–77. – (Серія. : «Педагогічні та історичні науки»).
2. Заяць Л. І. Місце університету в системі вищої освіти Європи / Л. І. Заяць // Актуальні проблеми педагогіки та психології : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 7–8 жовтня 2011р.) : у 2-х ч. – Л. : Львівська педагогічна спільнота, 2011. – Ч.1. – С. 124–126.

3. Заяць Л. І. Підготовка вчителів іноземної мови у провідних університетах Європи [Електронний ресурс] / Л. І. Заяць // Вісник психології і педагогіки : зб. наук. праць / Пед. ін-т Київ. ун-ту ім. Б. Грінченка, Ін-т психології і соціальної педагогіки Київ. ун-ту ім. Б. Грінченка. – К., 2011. – Вип. 6. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_6. – Назва з екрану.
4. Заяць Л. І. Етапи становлення та розвитку університетської освіти у Нідерландах / Л. І. Заяць // Педагогічний процес : теорія і практика : зб. наук. праць. – К. : Едельвейс, 2012. – Вип. 5. – С. 57–67.
5. Заяць Л. І. Організаційно-правові засади професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів [Електронний ресурс] / Л. І. Заяць // Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи: Вісник психології і педагогіки : зб. матер. міжкафедрального методологічного семінару (22 листопада, 2012 р., м. Київ). – К., 2012. – Вип. 10. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_10. – Назва з екрану.
6. Заяць Л. І. Становлення університетської освіти у Нідерландах / Л. І. Заяць // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (28–29 березня 2012 р., м. Київ) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 128–133.
7. Заяць Л. І. Інтеграція освітнього та науково-дослідного компонентів діяльності університетів у Нідерландах / Л. І. Заяць // Порівняльно-педагогічні студії. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2013. – № 4 (18). – С. 90–96.
8. Заяць Л. І. Особливості розвитку університетської освіти у Нідерландах в умовах формування загальноєвропейського освітнього простору / Л. І. Заяць // Цілі та результати освітніх реформ: українсько-польський діалог : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (15–16 травня 2013р.) – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – С. 79–86.
9. Заяць Л. І. Підготовка магістрів в університетах Нідерландів / Л. І. Заяць // Вища освіта України : теоретичний та наук.-метод. часопис. Тематичний вип. : Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу. – 2013. – № 3 (додаток 2). – С. 169–172.
10. Заяць Л. І. Університетська освіта у системі вищої освіти Нідерландів / Л. І. Заяць // Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки : матер. III щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. (18 квітня 2013р.). – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – С. 38–45.
11. Заяць Л. І. Економічні механізми розвитку університетської освіти у Нідерландах / Л. І. Заяць // Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки : матер. IV щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. (27 березня 2014р.). – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. – С. 25–35.

12. Заяць Л. І. Порівняльний аналіз системи університетської освіти в Україні та Нідерландах у контексті Болонських угод / Л. І. Заяць // Освітологічний дискурс : електронне наук. фахове вид. – К., 2014. – № 3. – С. 68–81.
13. Заяць Л. І. Інтеграція університетів Нідерландів у міжнародне освітнє середовище / Л. І. Заяць // Педагогічний процес : теорія і практика : зб. наук. праць. – К. : Едельвейс, 2014. – Вип. 3. – С. 115–120.
14. Заяц Л. И. Основные тенденции развития современного университетского образования в Нидерландах / Л. И. Заяц // Альманах современной науки и образования. – Тамбов : Грамота, 2014. – № 11. – С. 69–72.
15. Заяць Л. І. Підготовка фахівців з лінгвістики в університетах Нідерландів / Л. І. Заяць // Мова, культура та філософія у процесі глобальних трансформацій : матер. наук.-практ. конф. (Київ, 26 лютого 2015 р.). – К., 2015. – С. 93–96.

АНОТАЦІЇ

Заяць Л. І. Розвиток сучасної університетської освіти у Нідерландах. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Київський університет імені Бориса Грінченка, – Київ, 2015.

Дисертація присвячена дослідженню розвитку сучасної університетської освіти у Нідерландах у контексті європейських інтеграційних процесів. У роботі виділено та охарактеризовано основні етапи історичного розвитку університетської освіти у Нідерландах. Визначено провідні тенденції розвитку голландської університетської освіти, серед яких: відповідність професійної підготовки фахівців в університетах Нідерландів вимогам загальноєвропейського простору вищої освіти; єдність навчальної та науково-дослідної діяльності у професійній підготовці фахівців; забезпечення професійної та академічної мобільності; державна фінансова підтримка професійної підготовки фахівців в університетах.

Обґрунтовано можливість використання ефективного досвіду реформування університетської освіти Нідерландів у процесі модернізації вищої освіти України. Серед ключових аспектів досвіду реформування університетської освіти Нідерландів було виділено: створення системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості вищої освіти; оптимізація мережі вищих навчальних закладів; забезпечення умов для академічної мобільності студентів та науково-педагогічних працівників; інтеграція освітньої і наукової складових у професійній підготовці в університетах; поділ магістерських програм на академічні (професійні), дослідницькі та педагогічні; ефективна система державного фінансування вищої освіти.

Ключові слова: університетська освіта Нідерландів, університет, європейський інтеграційний процес, вища освіта, реформування університетської освіти.

Заяц Л. И. Развитие современного университетского образования в Нидерландах. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Киевский университет имени Бориса Гринченко. – Киев, 2015.

Диссертация посвящена исследованию развития современного университетского образования в Нидерландах в контексте европейских интеграционных процессов. В работе выделены и охарактеризованы основные этапы исторического развития университетского образования в Нидерландах. Определены основные тенденции развития голландского университетского образования, среди которых: соответствие профессиональной подготовки специалистов в университетах Нидерландов требованиям единого европейского пространства высшего образования; единство образовательной и научно-исследовательской деятельности в профессиональной подготовке специалистов; обеспечение профессиональной и академической мобильности; государственная финансовая поддержка профессиональной подготовки специалистов.

Обоснована возможность использования эффективного опыта реформирования университетского образования Нидерландов в процессе модернизации высшего образования Украины. Среди ключевых аспектов опыта реформирования университетского образования Нидерландов были выделены: создание системы внутреннего и внешнего контроля качества высшего образования, оптимизация сети высших учебных заведений, обеспечение условий для академической и профессиональной мобильности студентов, ученых и преподавателей; интеграция образовательного и научного компонентов в профессиональной подготовке в университетах; деление магистерских программ на академические (профессиональные), исследовательские и педагогические, а также эффективная система государственного финансирования высшего образования.

Ключевые слова: университетское образование Нидерландов, университет, европейский интеграционный процесс, высшее образование, реформирование университетского образования.

Zaiats L. I. The development of modern university education in the Netherlands. – Manuscript copyright.

Dissertation for the Candidate Degree of Pedagogical Science in specialty 13.00.04 – Theory and methods of professional education – Borys Grinchenko Kyiv University – Kyiv, 2015.

The dissertation focuses on the development of the modern university education in the Netherlands in the context of European integration processes. The paper highlights and characterizes the main stages of the university education historical development in the Netherlands. The following Dutch university education trends were defined: the organization of professional training in accordance with the requirements of European higher educational area and European research area; the integration of educational and research activities in university professional training; the provision of professional and academic mobility of students, professors and scientists; the state financial support of university professional training.

The theoretical analysis indicated that a «university education» in the European context is regarded as a higher education that is acquired at universities to obtain academic degrees and qualifications according to the three-level training programs (Bachelor, Master, Doctor). European university education is characterized with multidisciplinary, academic freedom, the right to self-government and autonomy, integral character of training and research activities and integration into European higher educational area. The basis for European university education is the principles of humanization, democratization, integration of education and research activities and continuity of education.

The Dutch university education features are defined including: preserving the uniqueness of the universities in the Netherlands higher education, the unity of educational and research activities in the universities, the high degree of involvement in European integration process. The integration of educational and research activities in the university professional training is manifested through the employment of research results in the educational process; orientation of teaching at the latest scientific achievements; active student involvement in the research activities at all educational stages. These aspects contribute to the uniqueness of the Netherlands university education system. Also, the Netherlands universities conduct fundamental research funded by state and realize the researchers' training.

The key components of the university international activity are highlighted: the organizational support for academic mobility, joint training programs, exchange education programs. The Netherlands university education priority directions are outlined: the democratization of the university management, the improvement of higher education quality, the increasing role of the public organizations ensuring effective cooperation of universities and the authorities.

The research substantiates the possibility to use the efficient experience of the Netherlands university education reforms in the modernization of Ukrainian higher education. Among the main ways to use this experience are the development of the internal and external system designed for the control of education quality, the optimization of the higher education institutions network, providing conditions for the academic mobility of students, research and teaching staff, the integration of educational and

research activities in the universities at all stages of professional training, the division of Master programs into the academic, research and teaching, the effective system of the higher education public funding based on the teaching outcomes assessment and student financial support system.

The main activities of the modern Dutch University are educational and research activities. The integration of the educational and scientific components is an important step towards providing quality professional training in the Netherlands universities. Involving students in research occurs at all stages of the university education (Bachelor, Master and Doctorate). The research component plays a key role at the stage of doctoral and master's degrees.

The results of the research enable to come to a conclusion that the process of reforms in the Netherlands university education has a logical, well-founded and consistent character. Its main achievement is successful integration of higher education into the united European educational and scientific area.

Key words: the Netherlands university education, university, European integration process, higher education, the university education reforming, the university educational and research activities.